

ZAKON O KONZULARNI ZAŠČITI

PREDLOG
EVA 2017-1811-0071

I. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

1. Cilji

Pri pripravi predloga Zakona o konzularni zaščiti so pripravljavci na ministrstvu, pristojnem za zunanje zadeve, sledili predvsem naslednjim ciljem:

- implementacija Direktive Sveta 2015/637 z dne 20. aprila 2015 o ukrepih za usklajevanje in sodelovanje, potrebnih za lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanom Unije brez predstavništva v tretjih državah in o razveljavitvi Sklepa 95/553/ES,
- ureditev možnosti in postopka založitve denarnih sredstev državljanom Republike Slovenije v nujnem primeru,
- ustrežnejša pravna podlaga za pridobivanje, obdelavo in hrambo osebnih in drugih podatkov,
- celostna ureditev področja konzularne zaščite v enem predpisu.

2. Načela

Načela predlaganega zakona so predvsem načelo skladnosti zakonodaje s predpisi EU, načelo nudenja konzularne zaščite državljanom Republike Slovenije in načelo enakega obravnavanja državljanov EU ter njihovih družinskih članov, ki potujejo skupaj z njimi kot ena izmed osnovnih pravic, ki izhajajo iz državljanstva EU.

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o konzularni zaščiti

1. člen

(predmet urejanja)

(1) S tem zakonom se urejajo postopki in delovanje ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, ter predstavništev v tujini na področju konzularne zaščite državljanov oziroma državljanek (v nadaljevanju: državljanov) Republike Slovenije in drugih državljanov pod pogoji, določenimi v tem zakonu.

(2) S tem zakonom se v slovenski pravni red prenašajo določbe Direktive Sveta (EU) 2015/637 z dne 20. aprila 2015 o ukrepih za usklajevanje in sodelovanje, potrebnih za lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanov Unije brez predstavništva v tretjih državah in o razveljavitvi Sklepa 95/553/ES (Uradni list EU št. L 106/1, z dne 24. 4. 2015) (v nadaljevanju: Direktiva 2015/637).

2. člen

(pomen izrazov)

Posamezni izrazi v tem zakonu pomenijo:

- "**predstavništvo v tujini**" so diplomatska predstavništva, konzulati in uradi Republike Slovenije v tujini v skladu z zakonom, ki ureja zunanje zadeve;

- **"država brez predstavništva"** je država članica Evropske unije (v nadaljevanju: EU), ki nima sedeža svojega predstavništva v državi ali nima diplomatskega predstavništva ali konzulata ali konzulata, ki ga vodi častni konzularni funkcionar, ki bi dejansko lahko zagotovil konzularno zaščito v konkretnem primeru;
- **"državljan brez predstavništva"** je vsak državljan države članice EU, ki nima predstavništva v državi, kjer potrebuje konzularno zaščito;
- **"družinski člani državljanov EU brez predstavništva v tretjih državah"** so družinski člani, ki niso državljani države članice EU in ki spremljajo državljane brez predstavništva v državi izven EU, kjer potrebujejo konzularno zaščito;
- **"družinski člani"** so zakonec, zunajzakonski partner, registrirani partner, partner iz partnerske zveze, otrok, drug otrok brez staršev, ki ga je treba preživljati, starš mladoletnega otroka, stari starš mladoletnega otroka ter vnuk;
- **"drug državljan"** je "državljan brez predstavništva" ali "družinski člani državljanov EU brez predstavništva v tretjih državah";
- **"izredne razmere"** so razmere, ki jih povzročijo naravne ali druge katastrofe večjih razsežnosti, izredno poslabšanje političnih ali družbenih razmer v tretji državi, ki jih spremlja nasilje, oboroženi spopadi, vojna ali teroristični napadi in je zaradi tega posameznikovo življenje ogroženo;
- **"nujni primer"** je izjemen položaj, ko posameznik sam nima razpoložljivih finančnih sredstev ali nobene možnosti, da bi mu kdo lahko prek ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, ali na drug običajen način nakazal finančna sredstva za najnujnejšo oskrbo in vrnitev v državo prebivališča v primerih iz 3. člena tega zakona.

3. člen (konzularne naloge)

Poleg nalog, določenih v zakonu, ki ureja zunanje zadeve, in nalog, ki jih določajo drugi predpisi, so konzularne naloge s področja zaščite državljanov Republike Slovenije in drugih državljanov pod pogoji, določenimi v tem zakonu, še zlasti:

1. pomoč v primeru odvzema prostosti ali pridržanja;
2. pomoč žrtvi kaznivega dejanja;
3. pomoč ob hudi nesreči ali hudi bolezni;
4. pomoč v primeru smrti;
5. pomoč v izrednih razmerah;
6. pomoč pri izdaji potnega lista za vrnitev.

Za izvajanje konzularnih nalog ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, svojim uslužbencem in po potrebi lokalnemu osebju predstavništev v tujini zagotovi ustrezno usposabljanje. Minister, pristojen za zunanje zadeve, postopek usposabljanja uredi s pravilnikom.

Vlada Republike Slovenije lahko na predlog ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, za posamezno predstavništvo omeji obseg izvajanja konzularnih nalog.

4. člen (obseg konzularnega delovanja)

Konzularna zaščita se nudi v razumnem obsegu tako, da se zagotovi osnovno varstvo pravic in interesov državljanov Republike Slovenije ob upoštevanju mednarodnih obveznosti in predpisov Republike Slovenije.

Pri izvajanju konzularne zaščite se posebna pozornost namenja mladoletnikom in ranljivim skupinam posameznikov, kot so na primer opravilno nesposobne osebe, osebe pod skrbniško zaščito, invalidi,

osebe s težavami z duševnim zdravjem, brezdomci in žrtve družinskega nasilja.

5. člen (zaščita državljanov brez predstavništva)

Predstavništvo v tujini zagotavlja konzularno zaščito državljanom brez predstavništva pod enakimi pogoji kot državljanom Republike Slovenije; družinskim članom državljanov EU brez predstavništva, ki jih spremljajo v tretji državi, pa pod enakimi pogoji in v enakem obsegu, kot bi jo zagotovili družinskim članom svojih državljanov, ki niso državljani EU.

Osebe iz prejšnjega odstavka tega člena morajo dokazati svoje državljanstvo s predložitvijo potne listine ali osebne izkaznice, družinski člani državljanov EU brez predstavništva v državi pa tudi družinsko razmerje. Če ne morejo predložiti dokazil, se lahko državljanstvo ali družinsko razmerje ugotavlja na drug način, zlasti s preverjanjem pri drugi državi članici EU.

6. člen (posvetovanje)

Ko predstavništvo v tujini prejme prošnjo za konzularno zaščito državljana brez predstavništva ali je obveščeno o konkretnem primeru, ki zahteva nudenje konzularne zaščite v skladu s tem zakonom, se čim prej posvetuje z ministrstvom, pristojnim za zunanje zadeve, ali predstavništvom države članice EU, katere državljan ta oseba trdi, da je. Pri tem predstavništvo v tujini sporoči vse informacije o primeru, vključno z identiteto državljana, morebitnimi stroški konzularne zaščite in podatki o drugih družinskih članih državljana, ki potrebujejo konzularno zaščito. Predstavništvo v tujini mora prejeti potrditev identitete državljana EU in soglasje druge države članice EU o povrnitvi morebitnih stroškov, preden začne izvajati nudenje konzularne zaščite. Predstavništvo v tujini o primeru obvesti tudi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.

V primerih neposredne ogroženosti življenja ali zdravja državljana EU takšno posvetovanje in pridobitev soglasja za nudenje konzularne zaščite nista obvezna in se izvedeta naknadno.

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, ali predstavništvo v tujini v primeru, ko je obveščeno, da druga država članica EU nudi konzularno zaščito državljanu Republike Slovenije, sodeluje s to državo članico EU. Med drugim preveri in potrdi identiteto, zagotovi dodatne informacije, komunicira z družinskimi člani državljana in drugimi osebami ali organi ter presoja o morebitnem soglasju za nudenje konzularne zaščite, če zanj zaprosi država članica EU, ki nudi konzularno zaščito.

7. člen (prevzem konzularne zaščite)

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko v primeru, da je državljan Republike Slovenije drugo državo članico EU zaprosil za konzularno zaščito, to državo članico zaprosi za prevzem njegove prošnje ali postopka, če oceni, da bi mu ministrstvo ali predstavništvo v tujini učinkoviteje nudilo konzularno zaščito.

Če druga država članica EU ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, zaprosi za prevzem prošnje ali postopka svojega državljana, ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, opusti postopek takoj, ko ta država članica potrdi, da zagotavlja zaščito svojemu državljanu.

8. člen
(sklepanje praktičnih dogovorov o konzularni zaščiti)

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, se lahko z drugo državo članico EU dogovori o praktični ureditvi glede delitve bremen in odgovornosti za zagotovitev konzularne zaščite državljanom brez predstavnštva. Ne glede na morebitne dogovore mora predstavnštvo v tujini zagotoviti, da nudenje konzularne zaščite še zlasti ni omejeno v primerih, ko je zaradi nujnosti zadeve potrebno takojšnje ukrepanje.

9. člen
(oblike in obseg pomoči)

Konzularne naloge s področja zaščite, navedene v prvem odstavku 3. člena, se izvajajo v naslednjem obsegu:

a) Pomoč v primeru odvzema prostosti

Predstavnštvo v tujini v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- obvešča pristojne organe Republike Slovenije o državljanu Republike Slovenije, ki mu je bila odvzeta prostost, ali drugo državo članico EU o njenem državljanu, ki mu je bila odvzeta prostost, z njegovim soglasjem;
- komunicira z državljanom Republike Slovenije ali drugim državljanom, ki mu je bila odvzeta prostost, in z organi države sprejemnice;
- lahko obišče državljana Republike Slovenije ali drugega državljana, ki mu je bila odvzeta prostost, če za to zaprosi katera od oseb, navedenih v 11. členu tega zakona;
- lahko izvaja konzularne naloge, ki zahtevajo osebno prisotnost, tam, kjer se nahaja oseba, ki ji je bila odvzeta prostost;
- lahko po potrebi nudi pomoč pri prenosu prestajanja zaporne kazni ali varnostnega ukrepa v državo, katere državljan je oseba, ki ji je bila odvzeta prostost.

b) Pomoč žrtvi kaznivega dejanja

Predstavnštvo v tujini v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- obvešča pristojne organe Republike Slovenije ali drugo državo članico EU o okoliščinah;
- komunicira s pristojnimi organi države sprejemnice;
- po potrebi nudi pomoč pri pridobitvi potovalnega dokumenta.

c) Pomoč ob hudi nesreči ali hudi bolezni

Predstavnštvo v tujini v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- obvešča pristojne organe Republike Slovenije ali drugo državo članico EU o okoliščinah;
- po potrebi komunicira in nudi pomoč pri sporazumevanju z bolnikom oziroma poškodovancem in pristojnimi organi v državi sprejemnici;
- nudi pomoč pri repatriaciji, če za to zaprosi katera od oseb iz 11. člena tega zakona.

d) Pomoč v primeru smrti

Predstavnštvo v tujini v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- obvešča pristojne organe Republike Slovenije ali drugo državo članico EU o okoliščinah;
- nudi pomoč pri pridobivanju informacij, postopkih prenosa posmrtnih ostankov in izdaji posmrtnega potnega lista.

e) Pomoč v izrednih razmerah

Predstavništvo v tujini v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- obvešča pristojne organe Republike Slovenije ali drugo državo članico EU o okoliščinah;
- komunicira s pristojnimi organi države sprejemnice;
- lahko nudi pomoč pri zapustitvi kriznega območja ali repatriaciji;
- po potrebi nudi pomoč pri pridobitvi potovalnega dokumenta;
- po potrebi nudi pomoč pri prenosu ali nakazilu denarnih sredstev;
- se usklajuje z drugimi državami in institucijami pri nujenju konzularne zaščite.

f) Pomoč pri izdaji potnega lista za vrnitev

Predstavništvo v tujini v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- preverja identiteto državljana, ki je zaprosil za potni list za vrnitev ali evropski potni list za vrnitev (Emergency Travel Document, ETD);
- komunicira s pristojnimi organi Republike Slovenije in držav članic EU;
- komunicira s pristojnimi organi države sprejemnice.

10. člen

(pridobivanje, obdelava in hramba osebnih ter drugih podatkov)

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, z namenom nujenja pomoči in podpore državljanom Republike Slovenije v tujini ter za zaščito njihovih interesov pridobiva podatke o slovenskih državljanih in njihovih družinskih članih, ki so v tujini in potrebujejo pomoč oziroma zaščito, in o slovenskih državljanih in njihovih družinskih članih v domovini, ki uveljavljajo svoje interese v tujini, od njih samih. Te podatke je mogoče pridobiti tudi od družinskih članov, če jih ni mogoče pridobiti od posameznika in le, kadar je to potrebno za zaščito življenja ali zdravja posameznika ter varstvo koristi otrok. Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko tako pridobi naslednje podatke:

1. osebno ime;
2. datum in kraj rojstva;
3. enotno matično številko občana;
4. naslov stalnega ali začasnega prebivališča;
5. številko zdravstvenega zavarovanja za tujino;
6. podatke o zaposlitvi;
7. podatke o premoženjskem stanju;
8. podatke o državljanstvu;
9. številko potne listine;
10. datum izdaje potne listine;
11. datum veljavnosti potne listine;
12. številko osebne izkaznice;
13. datum izdaje osebne izkaznice;
14. datum veljavnosti osebne izkaznice;
15. fotografijo;
16. telefonsko številko;
17. naslov elektronske pošte;
18. podatke, ki se nanašajo na družinska razmerja (podatke iz 1. do 8. točke tega odstavka, število družinskih članov in medsebojna razmerja).

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko pridobi podatke o zdravstvenem zavarovanju državljana, podatke o izbranem ali lečečem zdravniku, ter podatke o zdravstvenem stanju iz evidenc pristojnih zdravstvenih organov, kadar so ti nujni za izvajanje nujne medicinske pomoči ali ohranitev

življenja in zdravja in se neposredno nanašajo na zdravstveno stanje, zaradi katerega državljan potrebuje zdravljenje v tujih državah. Podatke o zdravstvenem stanju državljan ministrstvo hrani le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno za izvedbo nalog iz prvega odstavka, in jih nato vrne oziroma pošlje pristojni zdravstveni instituciji v državi.

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko podatke iz prvega odstavka brezplačno pridobi tudi na naslednje načine:

- iz 1., 2., 3., 4., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. in 14. točke iz obstoječih zbirk ministrstva, pristojnega za notranje zadeve;
- iz 5. točke iz obstoječih zbirk Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije ali zavarovalnice, pri kateri je sklenjeno zavarovanje;
- iz 6. točke iz obstoječih zbirk delodajalcev;
- iz 7. točke iz obstoječih zbirk Finančne uprave Republike Slovenije, vendar le v primerih, ko so ti podatki potrebni za zagotavljanje brezplačne pravne pomoči slovenskim državljanom v tujini;
- iz 18. točke iz obstoječih zbirk centrov za socialno delo in od organov iz prejšnjih alinej;
- iz centralnega registra prebivalstva;
- od pristojnih organov tujih držav.

Podatke iz prvega in drugega odstavka tega člena za namene iz prvega odstavka tega člena uporabljajo uslužbenci ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, in po potrebi lokalno osebje predstavništva v tujini za opravljanje nalog s svojega delovnega področja.

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko podatke iz prvega in drugega odstavka tega člena sporoči tujim pristojnim organom, kadar je to potrebno, da se doseže namen iz prvega odstavka tega člena.

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, vodi evidenco podatkov iz prvega odstavka tega člena. Osebni podatki se v evidenci vodijo in hranijo pet let po doseženem namenu iz prvega odstavka tega člena.

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko v skladu s tem členom pridobi, obdeluje in hrani osebne podatke drugih državljanov pod pogoji, določenimi v tem zakonu.

11. člen

(povrnitev neobičajno visokih stroškov)

V primeru konzularnega obiska priprtega, zaprtega ali hospitaliziranega državljan Republike Slovenije v tujini, izvedenega na izrecni predlog tega državljan ali njegovih družinskih članov ali staršev, ko takšen obisk presega redno konzularno poslovanje, mora predlagatelj obiska na zahtevo ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, v razumnem roku povrniti stroške nudenja konzularne zaščite, ki nastanejo v tem primeru.

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko zahteva povrnitev stroškov, navedenih v prvem odstavku, kadar ti neobičajno visoki stroški presegajo dvakratni znesek stroškov, ki jih običajno ima predstavništvo v tujini, ko opravlja tovrstno konzularno zaščito, ter so upravičeni in nujni, ker je ogroženo zdravstveno, socialno ali premoženjsko stanje državljan Republike Slovenije.

Državljan Republike Slovenije mora povrniti stroške nudenja konzularne zaščite tudi, če mu je konzularno zaščito nudila druga država članica EU in ta država članica od Republike Slovenije na podlagi standardnih obrazcev iz priloge I in II Direktive 2015/637 to zahteva. Standardni obrazci so izvršilni naslov.

Pod enakimi pogoji lahko Republika Slovenija zahteva povrnitev stroškov za nudenje konzularne zaščite tudi od državljanov brez predstavnštva.

O povrnitvi stroškov odloča ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, na predlog predstavnštva v tujini, o čemer izda upravno odločbo, ki je izvršilni naslov.

12. člen
(založitev finančnih sredstev in povrnitev finančnih stroškov za državljane Republike Slovenije)

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko v nujnem primeru pri nujenju konzularne zaščite, določene v 3. členu tega zakona, založi potrebna finančna sredstva državljanu Republike Slovenije za namen kritja najnujnejših stroškov, ki so upravičeno potrebni za oskrbo in vrnitev v državo prebivališča, zlasti potnih stroškov in stroškov nujne nastanitve ali oskrbe. Založena finančna sredstva mora državljan Republike Slovenije vrniti ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve.

V ta namen slovenski državljan vložijo vlogo za založitev sredstev na predstavnštvo v tujini, ki vsebuje:

- ime in priimek;
- datum rojstva;
- naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča;
- opis okoliščin, ki so privedle do potrebe po tem, da ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, zanj založi finančna sredstva;
- izjavo, da je prosilec izčrpal vse druge možnosti za pridobitev finančnih sredstev;
- izjavo prosilca, da nima pri ministrstvu, pristojnem za zunanje zadeve, neporavnanih zapadlih finančnih obveznosti z istega naslova;
- podpis, s katerim potrjuje resničnost podatkov;
- zavezo, da bo finančna sredstva vrnil v roku, določenim z upravno odločbo;
- druga dokazila.

Podatki v pisni vlogi morajo biti resnični. Pisna vloga se šteje za izjavo stranke, podane na zapisnik v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

Predstavnštvo v tujini po preučitvi vloge in pridobitvi soglasja ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, izda upravno odločbo, v kateri določi višino, rok in način vračila založenih sredstev. Zoper odločbo pritožba ni dovoljena.

Višina finančnih sredstev za pomoč se določi v višini najnižjih stroškov najnujnejše oskrbe in vrnitve prosilca v državo prebivališča ob upoštevanju vseh znanih okoliščin posameznega primera.

Finančna sredstva se praviloma založijo tako, da predstavnštvo v tujini stroške neposredno poravnava ponudniku storitev. Izjemoma lahko potrebna sredstva izroči prosilcu v gotovini v evrih oziroma v protivrednosti v valuti države, kjer je predstavnštvo v tujini, ki založi finančna sredstva.

Če Republika Slovenija nima predstavnštva v tujini, se lahko sredstva založijo po dogovoru prek predstavnštva države članice EU na podlagi standardnih obrazcev iz priloge I in II Direktive 2015/637.

Upravna odločba in standardni obrazci iz prejšnjega odstavka so izvršilni naslov.

Minister, pristojen za zunanje zadeve, postopek založitve sredstev uredi s pravilnikom.

13. člen

(založitev sredstev in povrnitev finančnih stroškov za državljane brez predstavnštva)

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, pod enakimi pogoji, kot so določeni v 12. členu tega zakona, zagotavlja založitev sredstev državljanom brez predstavnštva in zahteva njihovo povrnitev, pri čemer se uporabita standardni obrazec iz priloge I in II Direktive Sveta 2015/637.

14. člen

(poenostavljeni postopek povrnitve finančnih stroškov v izrednih razmerah)

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko za nudenje konzularne zaščite v izrednih razmerah zahteva povrnitev finančnih stroškov tudi, če državljan brez predstavnštva ni podpisal zaveze o povrnitvi stroškov na standardnih obrazcih iz priloge I Direktive 2015/637.

V izrednih razmerah ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, vse zahtevke za povrnitev stroškov zaradi podpore, ki jo je zagotovilo državljanu brez predstavnštva, pošlje ministrstvu za zunanje zadeve države članice EU, katere državljanstvo ima državljan brez predstavnštva.

Če ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, prejme od druge države članice zahtevek za povrnitev stroškov iz priloge II Direktive Sveta 2015/637 zaradi podpore, ki jo je ta zagotovila državljanu Republike Slovenije v izrednih razmerah, lahko od njega zahteva povrnitev teh stroškov, čeprav ni podpisal zaveze za povrnitev stroškov na standardnem obrazcu iz priloge I Direktive 2015/637. Na podlagi prejetih obrazcev ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, naknadno izda upravno odločbo, ki je izvršilni naslov. Zoper odločbo pritožba ni dovoljena.

15. člen

(sprejetje podzakonskih aktov)

Minister, pristojen za zunanje zadeve, sprejme pravilnik iz 12. člena tega zakona v šestih mesecih po začetku veljavnosti tega zakona.

16. člen

(razveljavitvene določbe)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona prenehajo veljati 24. a, 24. b in 24. c člen Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD in 31/15) in opomba 2 pri tarifni številki 56 Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J in 32/16).

17. člen

(začetek veljavnosti zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. maja 2018.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Predlog zakona celovito ureja eno od področij konzularnega delovanja, in sicer ureja postopke in delovanje ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, ter diplomatskih predstavništev in konzulatov Republike Slovenije v tujini na področju konzularne zaščite državljanov Republike Slovenije. Člen navaja Direktivo Sveta 2015/637 z dne 20. aprila 2015 o ukrepih za usklajevanje in sodelovanje, potrebnih za lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanom Unije brez predstavnštva v tretjih državah in o razveljavitvi Sklepa 95/553/ES, v nadaljevanju Direktiva, ki jo je potrebno prenesti v

slovenski pravni red do 1.5.2018 in ki je glavni razlog za predlog tega zakona. Direktiva se nanaša na ukrepe za usklajevanje in sodelovanje za lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanov Evropske unije brez predstavnštva v tretjih državah in sledi določbi člena 20/2(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

K 2. členu:

V tem členu je opredeljen pomen posameznih izrazov, uporabljenih v predlogu zakona. Večina izrazov je določena na podlagi določb Direktive, ki se s tem predlogom zakona prenaša v slovenski pravni red.

K 3. členu:

V tem členu so dodatno, poleg tistih, ki so že navedene v ZZZ-1 in drugih zakonskih aktov, primeroma določa nekatere naloge s področja konzularne zaščite državljanov v tujini. Prav tako določa, da morajo biti za izvajanje teh nalog uslužbenci in lokalno osebje predstavništva v tujini ustrezno usposobljeni, za kar mora poskrbeti ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve. Minister postopek usposabljanja uredi s pravilnikom. Člen določa tudi možnost, da vlada na predlog pristojnega ministrstva omeji obseg izvajanja konzularnih nalog za posamezno predstavništvo v tujini.

K 4. členu:

Ta člen določa, da se konzularna zaščita državljanom nudi v razumnem obsegu, ki zagotavlja osnovno varstvo pravic in interesov državljanov, pri čemer se posebno pozornost namenja ranljivim skupinam posameznikov, ki so v členu primeroma naštetje. Konzularna zaščita se zagotavlja ob upoštevanju mednarodnih obveznosti in predpisov Republike Slovenije, vključno z zakonodajo države, kjer se državljan nahaja.

K 5. členu:

S tem členom je v slovenski pravni red preneseno bistvo Direktive, katere vsebina se s tem zakonom prenaša v nacionalno zakonodajo. Člen namreč določa, da morajo diplomatska predstavništva in konzulati Republike Slovenije pod enakimi pogoji kot slovenskim državljanom nuditi konzularno zaščito tudi drugim državljanom EU, če v tretji državi nimajo svojega predstavništva, njihovim družinskim članom, ki so državljanom tretjih držav, in ki potujejo skupaj z njimi, pa pod enakimi pogoji, kot bi jih zagotovili družinskim članom državljanom Republike Slovenije, ki niso državljani EU. Člen določa tudi, na kakšen način lahko osebe dokazujejo svoje državljanstvo oziroma obstoj družinskega razmerja.

K 6. členu:

S tem členom se v slovenski pravni red prenaša določbo 10. člena Direktive. Člen določa obvezno posvetovanje diplomatskega predstavništva ali konzulata Republike Slovenije z ministrstvom, pristojnim za zunanje zadeve druge države članice EU ali njenim predstavništvom, katere državljan zaprosi oziroma potrebuje konzularno zaščito. Ta člen določa pravno podlago za posredovanje informacij o primeru, podatkov o identiteti državljanca in morebitnih družinskih članov drugi državi članici EU, kakor tudi za pridobitev potrditve identitete državljanca ter soglasje za nudenje konzularne zaščite in povračilo morebitnih stroškov s strani druge države članice EU. Zaradi centralizacije informacij o nudenju konzularne zaščite državljanom drugih držav članic EU je določeno, da morajo diplomatska predstavništva in konzulati Republike Slovenije v tujini o teh primerih obvestiti tudi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.

Ta člen prav tako daje pravno podlago ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve, da lahko v primeru obvestila o nudenju konzularne zaščite s strani druge države članice EU slovenskemu državljanu, tej državi članici posreduje podatke o njem v smislu potrditve identitete ter druge informacije, potrebne za ustrezno izvedbo konzularne zaščite.

Kot izjema od obveznega posvetovanja in pridobitve soglasja so določeni primeri, ko bi bilo

neposredno ogroženo življenje ali zdravje, pri čemer so mišljene predvsem situacije izrednih razmer, kot so na primer naravne nesreče, vojaški udari ali pa kritično zdravstveno stanje državljana EU.

K 7. členu:

S tem členom se v slovenski pravni red prenaša določba 3. člena Direktive. Ta člen določa možnost, da Republika Slovenija od druge države članice, ki jo je slovenski državljan prosil za konzularno zaščito, prevzame nudenje konzularne zaščite, ko meni, da lahko le-to opravi bolj učinkovito. Druga država članica EU v tem primeru opusti reševanje zadeve. Velja tudi obratno, Republika Slovenija lahko opusti nudenje konzularne zaščite državljanu druge članice EU, če ta država članica potrdi, da zagotavlja konzularno zaščito svojemu državljanu.

K 8. členu:

S tem členom se v nacionalno zakonodajo prenaša določba 7. člena Direktive, in sicer možnost sklepanja praktičnih dogovorov o konzularni zaščiti z drugimi državami članicami EU.

K 9. členu:

Člen primeroma določa oblike in obseg pomoči, ki jih pri posameznih konzularnih nalogah lahko nudijo diplomatska predstavništva in konzulati v tujini, ne izključuje pa drugih oblik ali načinov, ki so potrebni v posamezni situaciji upošteva vse okoliščine primera, vključno s posebnostmi države, kjer se zadevo rešuje.

K 10. členu:

Z določbami tega člena želi zakon zadostiti pravnim predpisom s področja varstva osebnih ter drugih podatkov, zato določa, katere podatke in v kakšnem obsegu se z namenom nudenja konzularne zaščite državljanom v tujini lahko pridobiva, obdeluje in hrani, torej, na kakšen način se ti podatki pridobivajo, kdo jih lahko uporablja, kdaj jih lahko posreduje tujim organom ter o katerih podatkih in koliko časa je potrebno voditi ustrezno evidenco.

K 11. členu:

S tem členom se v slovenski pravni red prenašajo določila 14. člena Direktive, in sicer, da država članica EU zahteva povrnitev stroškov nudenja konzularne zaščite za državljane drugih držav članic EU pod enakimi pogoji kot za svoje državljane. Država zahteva povrnitev neobičajno visokih, vendar nujnih in upravičenih stroškov, v primeru nudenja konzularne zaščite priprtemu, zaprtemu ali hospitaliziranemu državljanu na izrecen predlog zadevnega državljana, njegovih družinskih članov ali staršev, ki presega okvire rednega konzularnega poslovanja. Takšen primer bi bil na primer zahtevani drugi ali nadaljnji obisk slovenskega državljana, ki mu je bila odvzeta prostost, v nekem krajšem obdobju, npr. le nekaj mesecev po prejšnjem obisku, ali pa na primer tedenski obiski hospitaliziranega državljana na njegovo izrecno prošnjo ali izrecno prošnjo njegovih bližnjih, pri čemer zaradi obiska nastanejo potni stroški, stroški nastanitve, stroški dnevnic in morebitni stroški prevajanja. Vsi ti obiski presegajo redne konzularne obiske, ki jih uslužbenci predstavništev v tujini izvajajo kot svojo redno dejavnost.

Ti stroški se štejejo kot neobičajno visoki, če presegajo dvakratni znesek stroškov, ki jih diplomatsko predstavništvo ali konzulat v tujini običajno ima v primeru obiska zaprtega ali hospitaliziranega državljana, če pravočasno načrtuje svoje redne konzularne naloge in aktivnosti. Stroški se štejejo kot nujni in upravičeni, če je ogroženo zdravstveno, socialno ali premoženjsko stanje državljana. To na primer pomeni, da bi državljan izgubil kakšno socialno pravico, ki mu gre, če v roku ne bi posredoval svoje vloge, na kateri mora biti njegov podpis, overjen s strani slovenskega diplomatskega predstavništva ali konzulata, ali pa je v zaporu, kjer je žrtev nasilja, ki ogroža njegovo življenje. Državljan je neobičajno visoke stroške dolžan povrniti tudi v primeru, da mu tovrstno konzularno zaščito nudi predstavništvo druge države članice EU. Povrnitev stroškov se zahteva na podlagi standardnih obrazcev iz priloge I in II Direktive oz. upravne odločbe, ki jo izda ministrstvo, pristojno za

zunanje zadeve, in ki predstavlja izvršilni naslov v smislu upravne izvršbe, skladno z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek. Prav tako je takšne stroške dolžan povrniti državljan druge države članice EU, če njihovo povračilo Republika Slovenija zahteva od države članice Evropske unije, katere državljan je oseba, ki ji je slovensko predstavništvo v tujini nudilo konzularno zaščito. Podlaga so standardni obrazci iz priloge I in II Direktive, ki sta tudi prilogi tega predloga zakona in prav tako predstavljata izvršilni naslov, skladno z določbami zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

K 12. členu:

Člen predvideva možnost ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, da v nujnem primeru založi finančna sredstva za potne stroške in stroške nujne nastanitve, ki so upravičeno potrebni za oskrbo in vrnitev državljana v državo prebivališča. Finančna sredstva za založitev bodo določena kot posebna postavka v proračunu ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, zato člen določa, da mora založena finančna sredstva državljan vrniti ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve. Državljan vlogo za založitev sredstev vloži pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini. Drugi odstavek člena določa, katere podatke mora vloga vsebovati. Zaradi lažje izpeljave postopka in ker se od državljana, ki se v tujini znajde v stiski, težko še dodatno zahteva, da pridobiva dokazila o svojem finančnem stanju, člen določa, da pisna vloga šteje kot izjava stranke, podane na zapisnik po 188. členu Zakona o splošnem upravnem postopku, kar pomeni, da šteje kot dokaz v postopku, stranko pa zavezuje h kazenski in materialni odgovornosti, v kolikor bi se navedbe izkazale za neresnične. Navedeno omogoča, da ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, založena finančna sredstva izterja od državljana, če jih ta v roku ne vrne. Predstavništvo o vlogi državljana odloči tako, da založitev odobri ali zavrne z upravno odločbo, ki skladno s tem členom predstavlja izvršilni naslov. V odločbi določi višino, rok in način vračila založenih sredstev. Zoper odločbo pritožba ni dovoljena, t.j. postane dokončna in izvršljiva z vročitvijo. Založijo se najnižja finančna sredstva, s katerimi je možno zagotoviti najnujnejšo oskrbo ali vrnitev državljana v državo prebivališča, in sicer tako, da se stroški poravnajo ponudniku storitev neposredno. Člen vsebuje takšno določilo, da ne bi prihajalo do zlorab in nesmotrne porabe sredstev s strani državljana. Le izjemoma, v kolikor stroškov ne bi bilo mogoče poravnati neposredno oziroma v drugih utemeljenih okoliščinah posameznega primera, je finančna sredstva možno prosilcu izročiti v gotovini. V primerih, ko Republika Slovenija v določeni državi nima akreditiranega diplomatskega predstavništva ali konzulata, je možno finančna sredstva po dogovoru založiti tudi preko predstavništva druge države članice EU. Pri tem bi druga država članica EU uporabila standardne obrazce iz priloge I in II Direktive, ki skladno s tem členom predstavljajo izvršilni naslov. Postopek založitve finančnih sredstev natančneje določi minister, pristojen za zunanje zadeve, s pravilnikom.

K 13. členu:

Pod enakimi pogoji kot državljan Republike Slovenije so po tem členu do založitve sredstev upravičeni tudi državljanji drugih držav članice EU, ki se v tretji državi, kjer nimajo svojega predstavništva, po konzularno zaščito obrnejo na diplomatsko predstavništvo ali konzulat Republike Slovenije. Pod enakimi pogoji kot državljanji tretjih držav, ki so družinski člani slovenskega državljana, bi lahko bili do založitve sredstev upravičeni tudi državljanji tretjih držav, ki so družinski člani državljana EU in potujejo skupaj z njim. V postopku založitve sredstev po tem členu se uporabita standardna obrazca iz priloge I in II direktive, ki pa v tem primeru nista določena kot izvršilni naslov, saj se skladno z Direktivo povrnitev stroškov za nudenje konzularne zaščite njihovemu državljanu in njegovim družinskim članom terja neposredno od države članice Evropske unije, ki jih mora vrniti najkasneje v roku 12 mesecev.

K 14. členu:

Člen določa možnost, da ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, v primeru, da v izrednih razmerah nudi konzularno zaščito državljanu EU in njegovim družinskim članom, državljanom tretjih držav, ki potujejo z njim, lahko vse zahtevke za povračilo stroškov pošlje ministrstvu, pristojnemu za zunanje

zadeve tiste države članice EU, katere državljanu je nudila konzularno zaščito, četudi državljan EU ni podpisal zaveze o povrnitvi stroškov na standardnih obrazcih iz priloge I Direktive. Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, lahko zahteva le povrnitev tistih stroškov, katerih povrnitev bi terjalo tudi od svojega državljana. Na podlagi tega člena lahko ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, zahteva povrnitev stroškov tudi od svojega državljana, ki mu je druga država članica EU v izrednih razmerah nudila konzularno zaščito in v zvezi s tem ni podpisal obrazca iz priloge I Direktive, če druga država članica EU na podlagi obrazca iz priloge II Direktive to zahteva. V zvezi s tem ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, naknadno izda upravno odločbo, ki predstavlja izvršilni naslov. Zoper odločbo pritožba ni dovoljena, t.j. postane dokončna in izvršljiva z vročitvijo.

K 15. členu:

Ta člen določa rok, v katerem minister, pristojen za zunanje zadeve, sprejme pravilnik glede založitve finančnih sredstev iz 12. člena predloga zakona.

K 16. členu:

S sprejetjem tega zakona prenehajo veljati določeni členi Zakona o zunanjih zadevah in opomba 2 pri tarifni številki 56 Zakona o upravnih taksah.

K 17. členu:

Za uveljavitev tega zakona je določen petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, za pričetek uporabe pa datum, ki Direktiva določa kot rok za prenos njenih določb v nacionalne pravne rede in datum, s katerim Direktiva razveljavlja Sklep 95/553/ES.